
Telegram di consumadëures mà/jügn 2022

Newsletter

Wenn Sie im KonsumentInnenschutz auf dem Laufenden sein wollen, abonnieren Sie kostenlos das Verbrauchertelegramm als Newsletter.

Dijede la osta!

Al momënt laurunse cun d'atres Zentrale di Consumadus a n proiet de digitalisaziun. Sce i ëis interes podëise tó pert chiló: <https://www.umfrageonline.com/c/digitalisierung-vzs> n na picia inrescida sön chësc tema. Dër bel dilan!

Arjigné ca früc da cose – co desson pa fá?

Früc da cose seciá é plëgns de proteines vegetales, sostanzes minerales y sostanzes de balast bunas por la sanité, ara vá da fá derzades desvalies imparas, ai tëgn dí y costa püch. Al paia porchël la mëia da mëte plü sovënz sön mësa fajöis, linses y arbëies zizer- ion ince impede la cern.

Denanco i mangé vál debojëgn da i cöje. Por che an ne mësses nia i cöje tan dí y ara vais plü saurí da i digerí, dess i früc da cose gní lasciá sura nót t'ëga. Naota dessi gní lavá t'ëga, spo scorá y ala fin metüs te na copa da tröpa ëga frëida. Pro les linses tlechel da les lascé n'ora t'ëga denanco les cöje. Linses y arbëies monades pó gní cötes zënza gní metüdes denant t'ëga.

I früc da cose vëgn scorá, ciamó n iade lavá sciöche al alda y cöc te 3 iadi tan d'ëga sarada o te jopa da verzöra. Ajëi o limone desson impormó ajunté ala fin, ajache scenó vëgn la scüscia di früc da cose tan döra.

Lavé sciöche al alda – ince früc da cose fora de bossl – denanco i arjigné ca, i cöje dí, adoré saus sciöche anes, senefle, ciarí, satireja o mesaronn dèida se stravardé dala flautolënza. Sce an fej pirê cun i früc da cose ési plü lisiers y al é plü saurí da digerí.

Dovèi da mëte sò i montli da d'isté

Él n te dovèi? Da can velel pa?

Mëte sò i montli da d'isté n'é nia n "dovèi" preodü dala lege. La lege dij che dai 16 de ma ai 14 d'otober ne pón nia mete sò montli M+S cun n indesc dla velocitè plü bas co chël dé dant tl liber dl auto (cossa che an pó fá da otober a ma, ajache le Codesc dla strada conzed te chësc tèmپ da desvié da chësc indesc).

Sce l'indesc dla velocitè vá a öna cun le montl chël ó dí cun chël sön le liber dl auto (o é maiú), n'án nia bria da baraté fora i montli.

I montli cun de mëndri indesc mëss deperpo gní mudá dai 15 d'aurí te 30 dis, scenó vëgnon straufá.

L'indesc dla velocitè é l'ultima lëtra dla sigla dl indesc dl montli; ti tests di montli da sëgn él sovënz montli dla classa „R“ (cina 170 km/h) o „V“ (cina 240 km/h).

Stay connected but protected

La ZCS sostëgn la scomenciadia metüda a jí tla Talia y te döta l'Europa por n'adoranza plü cosciënta dl 5G y internet.

Dan da püch él gnü metü a jí te döta l'Europa n'aziun de racoiüda de sotescriziuns dala scomenciadia dles zitadines y di zitadins europeica Stop (((5G))) - Stay Connected but Protected (EBI), metüda a jí da organisaziuns de consumadus y de paziënc de set Paisc europeics. Al vëgn insciö ghiré dala Comisciun europeica da organisé la telefonia mobila y la digitalisaziun a na moda da sconé l'ambiënt, la sanitè y la democrazia. Por ci che reverda le 5G él bele danman tröpes tutes de posiziun dla sciënza independënta che se ghira na proibiziun da implementé chësta tecnologia. Ara nen vá da schivé na majera ciaria eletromagnetica, che peiorëia la vita de tröpes zitadines y tröc zitadins y che porta en pert al svilup de ipersensibilitè. Implü ó 5G dí ciamó na sbürta sön le tru devers dla digitalisaziun zënza se tigní ai dërc de basa, sciöche la sconanza dla privacy.

An pó sotescri sides online che ince por scrit. Döt le material sön la scomenciadia é da ciagé sot <https://signstop5g.eu/de>. Sce al vëgn coiü adöm te döta l'Europa passa 1 miliun de sotescriziuns mëss la Comisciun europeica traté les 23 propostes dla scomenciadia dades jö y tó dezijiuns basades sön la lege y la sciënza.

Co vëgnel pa fat da trat zoruch n alimënt?

Al sozed tres indô che n alimënt vëgnel trat zoruch. Sovënz vëgnel fat ajache al é laite toc de plastica o de spidl o al podess ester baters patogens laite sciöche la salmonela o la listeria.

Aladô dl dërt dl'EU á les impreses di alimënc la responsabilité dla segurëza de sü produc. Pornanche n'impresa s'intënn – tres controï fac da d'ëra instëssa, tres controï dles autorités o segnalaziun de cliëntes y cliënc – che n alimënt n'é nia sigü, mëssel atira gní tut mosöres decuntra y informé les autorités competëntes sön l'alimënt malsigü y les mosöres tutes.

Sce le produt atoché ne é nia ciamó gnü dé inant, ghira l'impresa da sü partner comerciali da tó demez la marcianzia dales corones y dai magazins.

Sce le produt prigorus ti é deperpo bele gnü venü ala jënt, vára debojëgn da le cherdé zoruch ofizialmënter: sovënz vëgnel lascé alsavëi tacan sö l'avis tles botëghes, te internet o ti media, che an ne dess nia mangé le produt prigorus sce an l'á bele cumpré y le dé zoruch tla botëga olache an l'á cumpré y che al vëgn retü i scioldi.

Tla Talia mëss les impreses de alimënc ti lascé alsavëi al Minister dla sanité che ai á trat zoruch n alimënt. Chësc publichëia i alimënc trac zoruch te na sezium aposta sön süa plata internet.

Desdí a usc ne tleca nia ...

Dagnora desdí i sorvisc de telefon por scrit

Da ativé n sorvisc tlechel püc clics. Mo da gní lëdi de n sorvisc él cotan plü ri.

Insciö ti éra ince jüda a G. che orô desdí süa linia ADSL, ajache al â stlüt jö n contrat cun n ater pitadú dla fira otica. Le sorvisc por la clientala de süa aziënda ti â garantí che al tlecâ na telefonada por desdí y che al foss ciamó gnü döes fatures y spo foss döt sté fat.

Impaca êl dedô gnü ciamó döes fatures. G. é spo jü dala ZCS.

I savun pö: I sorvisc dess gní desdic por scrit, por lëtra racomanada cun avis de recioiüda, ajuntan la copia de n documënt d'identité. A chësta moda n'él degügn dübi sön ci che an ó, l'identité de che che scrí y la data dla desdita.

Sce i ëis dübi él chiló ince cotan plü saurí da ghiré zoruch les somes scudides zënza rajun, tres na prozedöra d'apajamënt.

Model da scrí, misciuns di pitadus, informaziuns y consëis ciafon pro la ZC y les portines foradecá.

Ci é pa l'amarant pordërt?

I pici graní dl amarant ciara fora sciöche graní de bla y pó gní adorá ince sciöche chisc. A livel botanich toca l'amarant pro les plantes de coda de olp y nia sciöche les dërtes sort de bla pro l'erba ducia.

Por l'alimentaziun é l'amarant interessant por döes rajuns. I pici graní á cotan de sostanzes nudritives y é dër na bona fontana de de bones proteines, aji grasc nia saturá, calzium, magnesium, fer y zinch.

Implü n'á l'amarant nia glutin y pó porchël ince gní mangé da porsones che á la maratia dla farina. Da fá patüc te furn ne vá la fariana de amarant nia bun, ajache ara n'á nia proteines che lièia.

L'amarant vëgn cujiné avisa sciöche le mèi: i graní vëgn lavá te n scoradú da dër de pici büsc cun ega cialda y cöt 30 menüc alungia te trèi iadi tan d'ega. L'amarant cöt pó gní metü pro verzöra cöta, pro la cern o al pó gní fat impará flan duc o sará. I graní crüs mëna fora saurí. Amarant slunfé sö é bun pro i moscedoc de müsli o biscoti integrai. Les fëies dla planta pó gní cujinades sciöche verzöra, ares á feter la medema saú co le spinot.

Cualité dla mobilité publica tl zënter

La Zentrala di Consumadus dl Südtirol vá a ti ciaré al Zënter de informaziun y sorvisc de südtirolmubiltà

Al é le pröm post da jí, sce an á domandes sön la mobilité publica, sce an ó se lascé sö o sce an ó lascé alsavëi val' che reverda le Südtirol Pass: le Zënter de informaziun y sorvisc ZIS. La Zentrala di Consumadus dl Südtirol (ZCS) é jüda dan da püch a ciaré sciöche al vëgn lauré iló.

Avisa tl ciamp dla mobilité publica é le dërt di passajiers y dles passajieres da ciáfé informaziuns amples, prezises y puntuales sön döta l'oferta fundamental, de chësc é la direturia dla ZCS Gunde Bauhofer sigüda. "Tl medemo momënt él important da ti pité ales cliëntes y ai cliënc la poscibilité da dé jö dejiders, domandes o lamentanzes. Chisc punc zentrali é inultima gnüs scric tla Cherta di dërc di passajiers, che é gnüda sotescrita dan da feter n ann y mez dala Provinzia de Balsan y dala Zentrala di Consumadus". Le compit dla Zentrala di Consumadus é da mosoré tresfora la cualité dla mobilité publica a bëgn dla jënt che s'un anüza. Por chësta rajun á la STA - Strotöres dl trasport dl Südtirol SA, che á süa sënta tl Zënter de sorvisc y informaziun, fat fora cun la Zentrala di Consumadus dl Südtirol, da se baraté fora regolarmënter.

Al momënt se crüzia 8 colaboradësses y colaboradus tl Zënter de informaziun y sorvisc dles chestiuns de che che s'anüza di mesi publics. Ma l'ann passé él gnü lauré fora 27.000 domandes. "Indicaziuns y impuls sc sön la mobilité publica é dër importanc por nos, por i mëte da öna na pert a desposiziun de d'atres porsones che vá cun i mesi publics sön la plata internet südtirolmubiltà o sön l'app, y dal'atra pert por miore inant le standard de cualité", spliga Joachim Dejaco, direttur general dla STA - Strotöres dl trasport dl Südtirol SA. La maiú pert dles domandes che le ZSI ciafa, chël ó dí feter 18.000 l'ann passé, reverda le Südtirol Pass. "Sciöche i savun vëgnel de setëmbër tröc geniturs da nos che oress arlungé le abo+ de sü mituns y sües mitans che vá a scora", á dit Dejaco. Pornanche i un ciáfé l'informaziuns te ciasa o da nüsc partner dla mobilité publica ciafa che che á damané do la resposta por scrit.

Tl Zënter de informaziun y sorvisc ZIS pón cherdé sö dal lönesc al vëndres (dales 8.00 ales 18.00) al numer de telefon 0471/220880 o an pó ti ortié na e-mail ala misciun: contact@suedtirolmobil.info. De plü informaziuns sön la mobilité dl Südtirol é da ciáfé sön la plata web www.suedtirolmobil.info o sön l'app südtirolmubiltà.

La portina mobila dla ZC

Le sorvisc de informaziun y consulënza mobil dla ZC

Dal 1998 incá mët la ZC y i Comuns dl Südtirol a desposiziun na portina de informaziun mobila dlungia ala jënt. Tröpa jënt á podü se lascé daidé y aconsié te chisc ultimi 24 agn.

La portina mobila dla ZC stá chita te feter düc i comuns dl Südtirol y ti condüj le material d'informaziun dla Zentrala di Consumadus dl Südtirol diretamënter ala jënt, che ciafa chiló ince les prömes consulënzes sön temesc importanc che reverda le consum. Pro chësc sorvisc d'informaziun pó l ince gní mosoré la sconanza dai UV di odlá da sorëdl, sciöche ince le valur de radiaziun de fonins y an pó ti ciaré ai ultimi tests fac sön la marcianzia.

Les fermades da sëgn dl sorvisc mobil dla ZC é sön la plata internet dla ZCS (<https://www.consumer.bz.it/de/verbrauchermobil-der-aktuelle-kalender>). Chësc sorvisc pó gní damané do pro la Zentrala di Consumadus ince por posé nüs.

Por mirit dla jënt che ti dá, canche ara scrí fora la detlaraziun dl davagn, le 5 promile ala Zentrala di Consumadus dl Südtirol, éra júda da baraté fora le vedl veicul di consumadus y pité inant chësc sorvisc. Che che paia les cutes pó ti dé dal 2005 le 5 pormile dles cutes sön le davagn a organisaziuns che laora tl ciamp sozial y pro chëstes toca ince la ZC. Chësta soma vëgn trata jö dala soma de cutes che vëgn a vigni moda paiada y ne costa porchël nia deplü. Al tleca na sotescriziun sön le CUD, 730 o UNICO, sciöche ince l'indicaziun dl numer dl codesc fiscal dl'organisaziun chirida fora dal ciamp sozial (por ej. ZCS 94047520211). De plü informaziuns ciafon sot <https://www.consumer.bz.it/de/5-promille-fuer-die-stimme-der-verbraucherinnen>.

Cun l'aiüt de dotes les porsones pó la Zentrala di Consumadus dl Südtirol defëne miú y cun plü forza üsc dërc a düc i liví y ves aconsié sce i ëis debojëgn d'aiüt!